

70.

WOLKROVINY

březen/duben 2024

Obsah

Úvodní slovo šéfredaktora	4
Školní akademie 2024	6
Uklid'me Česko	7
Fejeton	9
Návod jak nebýt ideálním návštěvníkem zámku aneb Desatero pravého muflona	9
Kulturní rubrika	13
Filmy	13
Seriály	14
Hudba	15
Divadlo	16
Co se děje ve školním klubu	17
Historická rubrika	17
Marie Antoinetta – skutečný život královny II	17
Přírodovědná rubrika	39
Matematika: Do nekonečna a ještě dál	39
Povídka studentů – Perníkové srdce	50
Luštění	53
Křížovka	53
Osmisměrka	54

Úvodní slovo šéfredaktora

Milí čtenáři,

Jaro je konečně tu a vy právě otevíráte nové číslo Wolkrovin. A hned ze začátku pro vás máme – tedy aspoň doufám, že se trefíme do vašeho vkusu – určitou porci humoru. Jaro kromě nového života totiž symbolizuje i novou sezónu na památkách. Proto jsem zapátrala ve svém archivu a rozhodla se vám poskytnout sondu do nálady průvodce, pokud zrovna zabouchne dveře za vážně vyvedeným zájezdem. Ano, možná jste si už dali dvě a dvě dohromady, mluvím z vlastní zkušenosti, a proto můžete svůj výsledek v našem fejetonickém testu „Návod, jak nebyt ideálním návštěvníkem zámku“ brát za nejautentičtější z možného. Příchod jara se také nese v duchu matějské pouti, a proto vám přinášíme povídku s trefným názvem „Perníkové srdce“ od talentované mladé autorky a naší studentky Julie Kolářové.

Ale za zážitkem vlastně ani nemusíte vyrazet z bran naší školy. Stačí zavzpomínat třeba na sklonek března, kdy se konala školní akademie, což můžete udělat i prostřednictvím naší reportáže. Kulturní rubrika přináší recenzi na divadelní hru Bílá nemoc, kterou naši studenti zhlédli v prostějovském divadle. Je samozřejmě nutné myslet i na přírodu, stejně jak to udělali organizátoři akce Uklidme Česko, o níž jsme také měli zmínku. Zájemci o přírodní vědy si mohou vychutnat článek zabývající se problematikou nekonečna. A pokud jste příznivci spíše humanitní stránky vědy, přicházíme i s druhým dílem naší

trilogie o francouzské královně Marii Antoinettě. Autorka kvůli ní přelouskala pětistránkovou knihu, a tolik zajímavostí do jednoho článku prostě nenacpete. Na třetí díl se můžete těšit v říjnu, kdy si jím připomeneme zároveň výročí Antoinettiny popravu.

A pokud se mezi zájemce o historii řadíte, možná vás počasí a já svým úvodem nalákalo na nějaký ten hrad či zámek přeci jen vyrazit. Ale než si sbalíte batůžek, ráda bych upozornila na poslední detail. Dávka ironie ve fejetonu je nebývale vysoká, takže pokud vám vyjde podobně vysoký počet bodů...radši přeci jen zůstaňte doma. Učiníte tím šťastným minimálně jednoho průvodce.

S přáním příjemného čtení

*Karolína Přibyllová,
šéfredaktorka*

Školní akademie 2024

Opět po roce přišel čas na školní akademii. Tématem letošního roku se staly dekády 20. a 21. století.

Na programu bylo 13 vystoupení. Jako první se na pódium dostala O2.B, která nám představila 20. léta minulého století. Připravila si pro nás shrnutí života Jiřího Wolкера. Další následovala O4.A

s 60. léty, která obnášela módní přehlídku a scénku z *Kdyby tisíc klarinetů*. 70. léta nám přiblížila třída O3.B se scénkou a tancem *Pomády*. Další vystoupení nebylo na téma žádné dekády, jelikož jsme si mohli poslechnout úžasné výkony 4 zpěvaček – výherkyní letošní školní Superstar. 70. léta se nám vyskytla ještě jednou, a to ve zpracování O6.B s tanci například „Jozin z bažin“ a další. Pak už jsme poskočili zase o deset let dále a dostali jsme se k O1.A, kteří připomněli nejznámější scénky ze *S tebou mě baví svět*.

Jelikož všichni dlouho seděli, v dalším představení dostali příležitost se zvednout a zatančit si bachatu, kterou nám zazpívala Klaudie Kožnářková. Teď už se zase zpět

usadit a následuje O1.B s tancem „Macarena“. 2000's nám představila O5.B ve formě tance na písničky jako např. „Dancing Queen“ nebo „...Baby One More Time“. O4.B nám v televizních novinách shrnula nejdůležitější okamžiky z 2010's. Mezi ně patřilo například vítězství Stanislava Řezáče nebo paní Zdena – kořenový vězeň. Následovala 2020's v podobě dvou vystoupení. První byla O2.A s tancem a druhá O3.B s Výměnou manželek. Shrnutí všech let nám zajistila O7.B a na úplný konec jsme si mohli poslechnout Queeny v podobě klavíru, bicích a zpěvu. Tím se celý cyklus, který proběhl dvakrát, uzavřel. Celá akce byla z mého pohledu povedená a teď už nezbývá nic jiného, než si zase počkat na akademii příštího roku!

Adam Fajkus, O5.B

Uklid'me Česko

Ve snaze zkrášlit naši zemi a zajistit čistší a zdravější prostředí se občané města Prostějova spojili v sobotním dopoledni 7. dubna v rámci události Uklid'me Česko. Tato dobrovolnická akce zaznamenala mimořádný úspěch, přičemž místní se zde sešli s jediným cílem – udělat své město ještě hezčím a udržitelnějším.

Účastníci všech věkových kategorií se sešli na stanovených místech – Občerstvení U Abrahámka, u penzionu Stella a u krasického hřbitova, vybaveni pracovními rukavicemi, pytli na odpadky a plnou dávkou nadšení.

Následně se dobrovolníci rozdělili do skupin a vydali se na své trasy. Během několika hodin intenzivní práce se podařilo sesbírat obrovské množství odpadků – od malých PET lahví až po velké kusy odpadu.

Po náročném dopoledni čekalo na dobrovolníky, za skvěle odvedenou práci, malé občerstvení. Atmosféra byla plná nejen pracovního nasazení, ale také společným pocitem hrdosti a sounáležitosti. Každý, kdo se akce zúčastnil, měl možnost přispět k pozitivní změně ve svém okolí a vytvořit lepší prostředí pro budoucí generace.

Viktorie Skalická, O6.B

(zdroj obrázku: Facebook statutárního města Prostějov)

Fejeton

Návod jak nebýt ideálním návštěvníkem zámku aneb Desatero pravého muflona

Nebyl by to pořádný hrad nebo zámek, kdyby na něj čas od času nepřítáhli nějakí mufloni. Noční můra každého průvodce. Mufloni se honosí celou řadou charakteristických rysů, zásadním vodítkem k odhalení muflona je pak jeho naprostá neznalost a nezájem o historii, a z toho plyne i jeho nevysvětlitelná přítomnost na památkovém objektu. Živí se turistickými známkami, vizitkami, pohlednicemi, popřípadě magnetkami. A brnkat na nervy zaměstnanců zámku je samozřejmě velmi naplňující zájmová činnost, tudíž jsme se vám rozhodli poskytnout deset základních rad. Když podle nich budete postupovat, můžete se s hrdostí nazvat muflonem. U každé splněné odrážky si napište bod, na konci si potom určete svou muflonskou úroveň.

- 1) Cedule vysvětlující okruhy na památkách a vstupné na každý z nich rovnou ignorujte, naprosto přebytečné. To samé s jejich digitálními obdobami na webových stránkách. Nikoho z těch zámeckých povalečů nezabije, když vám tyto jednoduše zjištělné údaje zopakuje dvěstěkrát zpoza kasy nebo do telefonu.
- 2) Po vyfásnutí filcových pantoflí na začátku prohlídky je samozřejmě nejdůležitějším krokem moderovat jejich přítomnost na vašich botech přesnou citací: „Tak my vám to tu vytřem!“, popř.

„Jdeme šoupat!“ Pro větší kalibr si boty před obutím pantoflí začněte sundávat. Pokud se průvodce křečovitě usměje a rádoby laskavě vás zasvěťí, můžete si připsat další bod.

- 3) Nejideálnější sestava pro prohlídku zámku je pochopitelně s malými dětmi. Ty, které budou celou dobu zticha, případně usměrnitelné, rovnou nechte na pokladně. Co podtrhuje nezáživný výklad průvodce lépe než kňourání vašich roztomilých ratolestí šijících sebou jak pytel blech? Doporučujeme rovněž, aby děti vyzkoušely vlohy podrážky návštěvnických pantoflí, musí se taky někde vyblbnout, že ano. To víte, děti!
- 4) K čemu by na trase byly všechny ty exponáty, když na ně můžete jenom hledět? Rozvalit se na barokní židli je bez váhání v pořádku. Materiál, ze kterého je předmět vyroben, poznáte přeci zásadně na dotek. A ty historické porcelánové hrníčky – vždyť ty si o potězkání v prstech přímo říkají!
- 5) Na celé řadě objektů je zakázáno focení, ale co je to za sprostěárnu omezovat vaše práva na dokumentaci! A abyste jim to dokonale natřeli, zapněte si i blesk. Koho zajímá, že vám někdo nalhává, že je to pro obrazy škodlivé. Až se vrátíte domů a nebudete ani schopní svým příbuzným popsat, co a kde jste vůbec zachytili, může to aspoň dobře vypadat.
- 6) Je vyloučeno, že by z průvodce lezlo něco zajímavého, to se nachází spíš v telefonech.

Facebookové příspěvky dalších členů z klanu muflonů jsou přeci mnohem víc poutavé než nějaká snůška hrbat. A pro nejlepší efektivitu to samozřejmě mrskněte průvodci přímo do tváře, tzn. telefony vytahujte zásadně uprostřed jeho výkladu.

- 7) K průvodcům samotným: ani neberte v potaz, co se vám snaží vnutit. Na všechno mějte svůj názor. Osmnácté století značí přeci osmnáctka na začátku letopočtu, to dá rozum.
- 8) Nebojte se poukázat na tu nehoráznou nerovnoprávnost, již si průvodci k návštěvníkům dovolují. Jak si můžou dovolit nutit vás ve vašich zablácených botách šoupat v papučích a sami se promenádovat řádně přezutí v čistých střevících? A lézt za provazy, tss! Když můžou oni, proč vy také ne? Svůj jasný postoj dejte najevo zrovna uprostřed věty, kterou průvodce právě pronáší, a vaše muflonské skóre vyletí do astronomických výšin.
- 9) Kontrolujte hodinky. Přeci jste neplatili za to, aby nějaký hlupák mrhal vaším časem v zámeckých interiérech, chtěli jste přece strávit čas v zámeckých interiérech!
- 10) Buďte si jistí tím, že průvodce vám vše možné zatajuje, a to i přesto, že jste si za to zaplatili! Za to ho vytrestejte pořádně, vyptávejte se do takové hloubky, až už nebude schopný odpovědět. Kreativitě se meze nekladou, jen pro vás jsme však připravili typové kalibry:

- A. „Nevíte prosím vás, kolik ten zámek tak váží?“
- B. „Ty stromy v tom parku, to tu za nich jako už rostlo?“
- C. „A ten stoleček je původní?“
- D. „A ta podlaha je původní?“
- E. „Kdo restauroval tu skříň v loveckém salonu?“
- F. „A vy jste taky původní?“

Bonus: Pozdrav je naprosto zbytečná záležitost. Pronesení „dobrý den“ a „nashledanou“ vyžaduje hned dva nádechy, přebytné opotřebování plic. A potlesk? Pff, nenechte se vysmát! Stejně si to ti šmelináři nezaslouží.

Vyhodnocení

- 0–2 body: Jste příliš slušní, vzdělaní a respektující. Personál zámku vás rád přivítá. Pro vás však naprosto ostudná situace.
- 3–5 bodů: Ještě máte co zlepšovat, na vašem muflonství jste odvedli už ale kus práce.
- 6–8 bodů: Ani trochu špatný výsledek. Reakce průvodce se odhaduje na frustrovaný vzdych, hned co za vámi zamkne, ale my chceme ještě vyšší úroveň!
- 9–11 bodů: Gratulujeme! Jste prvotřídní muflon!

Pokud jste dosáhli 9–11 bodů, vaše výsledky nám, prosím, pošlete na e-mailovou adresu naší redakce feedback@wolkroviny.cz. Prvních deset odměníme patentem na rozum podepsaným rektorem Vysoké školy života. Výherce si v termínu 14. či od 22. do 25. hrudna

může vyzvednout vstupenky na prohlídkový okruh. Na poslední prohlídku pochopitelně. A pro dvanáctý bod v kapse doporučujeme dorazit dvě minuty před jejím začátkem. To budou zírat!

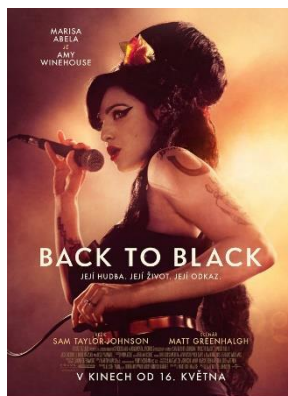
Karolína Příbylová, O6.A

Kulturní rubrika

Filmy

Back to Black

Nové dokumentární drama o Amy Winehouse bezpochyby zaujme milovníky této zpěvačky. Film totiž vypráví o její kariéře a o dvou lidech, kteří ji v životě ovlivnili nejvíce. Tím prvním byla její babička Cynthia, svérázná a originální žena, která jí předala svou živočišnost, lásku k jazzu, touhu jít vždycky vlastní cestou a nedělat na ní kompromisy. Tím druhým člověkem byl její přítel Blake. Život s ním připomínal jízdu na hodně zběsilé horské dráze, během níž si Amy osvojila pár nepříjemných závislostí. V době, kdy její babička podlehla rakovině plic a rozešla se s Blakem, vznikla její zásadní deska *Back to Black*, která patří k tomu nejlepšímu, co v hudbě 21. století vzniklo. Hlavní roli si ve filmu zahraje herečka Marisa Abela nebo třeba i Jack O'Connell. Film bude v kinech od 16. 5. 2024.

Seriály

Bridgertonovi: 3.série

Populární romantické drama, které se odehrává na přelomu 18. a 19. století, se opět vrací na Netflix. Celý seriál je inspirovaný romány Julie Quinn a již od počátku láme rekordy ve sledovanosti. Příběh se soustředí na rodinu Bridgertonů: Violet, vdovu Lady Bridgertonovou, čtyři syny Anthonyho, Benedicta, Colina a Gregoryho, a čtyři dcery Daphne, Eloise, Francescu a Hyacint. Jak si mladé dívky coby debutantky poradí se svou budoucností a jaké všemožné milostné pletence hlavní postavy seriálu čekají, se odhaluje již od první série. Právě v první sérii jsme viděli příběh Daphne a ve druhé sérii Anthonyho. V této řadě nás čeká romantický příběh Colina a Penelope, který fanoušci již dlouho očekávají. První část 3. řady bude mít na Netflixu premiéru 16. května 2024, druhá část bude dostupná ke zhlédnutí 13. června.

Hudba

The Tortured Poets Department – T. Swift

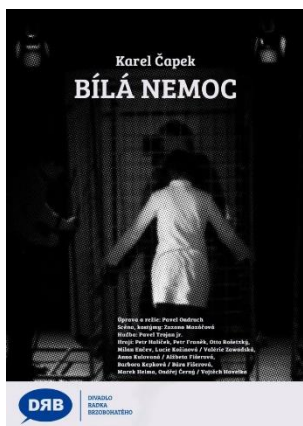
Jedná se o jedenácté album celosvětově úspěšné zpěvačky a textařky Taylor Swift. Album vyšlo 19. dubna 2024 pod vydavatelstvím Republic Records. Vydání alba oznámila dne 4. února 2024 na předávání 66. cen Grammy, kde cenu obdržela za nejlepší

popové vokální album a za album roku za její desáté studiové album *Midnights* z roku 2022. Vydání tohoto alba tak držela dva roky v tajnosti. Standartní verze alba se skládá ze 17 písní, včetně bonusových skladeb „The Manuscript“, „The Bolter“, „The Albatross“ a „The Black Dog“. Pár hodin po vydání standartní verze alba, byla vydána i druhá verze *The Tortured Poets Department: The Anthology*, obsahující 31 skladeb, 16 ze standartní verze, 4 bonusové skladby a 11 nových písní. Zatím album sbírá dobré recenze, většina posluchačů si album chválí a někteří jej označili za průměr.

Divadlo

Recenze na divadelní hru Bílá nemoc

Dne 1. 3. 2024 navštívili studenti vyššího gymnázia prostějovské divadlo, aby zhlédli divadelní představení Bílá nemoc, které nám zahrálo Divadlo Radka Brzobohatého z Prahy. Představení bylo zpracováno podle stejnojmenného díla od Karla Čapka. Jedná se o drama, které varuje před rozpínavostí fašismu a zachycuje nebezpečí, které v sobě nese zfanatizovaný dav. Celé představení trvalo zhruba hodinu a půl a už od samého počátku byla hra chytlavá se spoustou zápletek. Herci se do rolí postav dokonale vžili a dokázali nás do děje hned vtáhnout. Jediné, co bych vytkla, tak byl samotný konec představení. Ti, kteří knížku nečetli, tak podle mě nepochopili, že byl doktor Galén davem ušlapán k smrti. V představení totiž použili kulisy, které vypadaly jako klec a herce tam vtačili. Všichni jsme se ale shodli, že se nám představení, i přes trochu nepřesný konec, líbilo.

Odetta Anna Ambrož, O7.A

(zdroje: Netflix, cinestar.cz, Wikipedie, Novinky.cz, Reddit, divadlorb.cz)

Co se děje ve školním klubu

V dubnu ve školní aule proběhl piškvorkový turnaj. Zvítězila v něm naše redaktorka Viktorie Skalická. Úspěch si ale odneslo hned prvních 8 soutěžících, kteří postoupili do krajského kola v Olomouci. A fanoušci soutěží si ve školním klubu přijdou na své opět již brzy, 10. května začíná tipovací soutěž při příležitosti mistrovství světa v hokeji. Vítěz má jako každý rok šanci získat putovní pohár. Hokejistou nebo fotbalistou budete moct v klubu mít možnost stát se i vy, protože se chystá i turnaj ve FIFA a NHL na PlayStationu. A pokud vás sport zrovna nebere, tak stále pokračují filmové týdny a chystá se i nové vybavení klubu – kromě nových počítačů a herních konzolí se můžeme těšit i na nové 3D tiskárny umožňující tisk až pětibarevných objektů.

Karolína Příbylová, O6.A

Historická rubrika

Marie Antoinetta – skutečný život královny II

V prosincovém čísle jsme nakousli životopis poslední předrevoluční francouzské královny Marie Antoinetty. Nejmladší dcera Marie Terezie, která vystoupala nejvýš a klesla nejniž. Od narození na habsburském císařském dvoře, přes benevolentní dětství ve Vídni až po titul dauphine po velkolepé svatbě s následníkem trůnu dauphinem, nyní navážeme na poměrně zásadní okamžik, když byla dosud následnicí

trůnu. Bylo 13. ledna 1774 a ve versailleské opeře, která byla slavnostně otevřena před 4 lety na oslavu sňatku korunního prince Francie a císařské dcery, se konal ples. Korunní princezna strávila chvíli rozhovorem s mladým hrabětem, který ji přes škrabošku nepoznal. Axelu von Fersenovi se ztratila v davu až poté, co se začalo šepem ozývat: „To je dauphine!“ Fersen, který byl stejně starý jako Antoinetta, z plesu krátce poté odešel a zanedlouho odjel i z Francie a na francouzskou dauphine asi i trochu zapomněl, aniž by tušil, jakou roli v jejím životě jednou sehraje.

Co už do jejího života zasáhlo dost, byly neštovice. Sama Antoinetta v dětství prodělala mírnou formu a byla proti nim imunní. Sebraly jí ale několik sourozenců a málem i matku – Marie Terezie už přijala i poslední pomazání, ale nakonec se na poslední chvíli zotavila. A udeřily znovu a nejvýše. Na jaře se přitížilo králi Ludvíku XV. Do jeho okna 10. května postavili svíčku a Marie Antoinetta s manželem Ludvíkem netrpělivě posedávali v soukromí v Ludvíkových komnatách. Kolem třetí hodiny odpoledne svíčka v okně zhasla. Antoinetta s Ludvíkem najednou uslyšeli sílící hlasitý zvuk připomínající bouři. To jenom do jejich komnat spěchal dav dvořanů, aby byli prvními, kdo novopečenému královskému páru pogratiuje. Mladí manželé se před očima všech pomodlili a dvořané si všimli slz v jejich očích. Báli se, měli pocit, že jsou na vládu příliš mladí. Antoinettě bylo 18 let. Smrtí svého dědy se její manžel v 19 letech právě stal Ludvíkem XVI.

Král je mrtev, ať žije král!

I tak by se dal popsat vývoj po smrti Ludvíka XV. a vlastně i ten standartní po smrti všech králů. Kvůli tomu, že Ludvík podlehl neštovicím, se královský dvůr na nějakou dobu přesunul do Choisy. Ze stejného důvodu královu rakev chvatem odvezli do katedrály Saint-Denis, tradičního pohřebiště francouzských panovníků, a stejně rychle ho uložili do hrobky. Dvůr se zahalil do běžného smutku, ale stát nepočká a tak se Ludvík se svými ministry ujímá vlády. Už tehdy se začaly objevovat problémy s dovážkami chleba. Obecně ekonomika na tom, mírně řečeno, nebyla zrovna nejlépe – státní dluh obrovsky narostl už za Ludvíka XIV. Byl vyšší než všechny peníze, které tehdy ve Francii vůbec byly v oběhu.

Nákladný život královského dvora tomu vůbec nenapomáhal. Například oficiální milenka Ludvíka XV¹. madame du Barry utrácela nehorázné sumy za módní výtvořky návrhářky Rose Bertinové a služebnictva Versailles zaměstnávalo mnohem víc, než bylo potřeba. Jenom královnina domácnost zaměstnávala přes 500 lidí, kterým všem šéfovala hraběnka de Noailles jako vrchní královnina hofmistryně. Marie Antoinetta ji ještě jako náctiletá dauphine překřtila na „madame Étiquette“. Etiketa byla ve Versailles velká věc. Zmiňovali jsme ji už u svatební noci Ludvíka a Antoinetty, kdy na jejich doprovázení do postele

---

¹ Francouzští králové měli oficiální milenky, kterým byl udělován titul *maîtresse-en-titre*. K titulu patřily i komnaty rezervované vždycky pro královny milenky. A také často měly mnohem větší vliv než manželky, jako příklad může posloužit proslulá madame de Pompadour, dřívější milenka Ludvíka XV. (ještě než Antoinetta dorazila do Francie).

měly výslovné právo zástupy dvořanů. Dvorský protokol zasahoval nejen do takových významných, neopakovaných událostí, ale i do každodenního života mladé královny. Vstávala mezi devátou a desátou, neformálně se oblékla, posnídala (často horkou čokoládu) a potom navštívila královské tety, tedy neprovdané dcery Ludvíka XV. U dvora se jim oficiálně jako tetám krále říkalo Les Tantes (doslova „Tety“). Poté kolem poledne následovala její oficiální toilette, neboli obřad česání, líčení a oblékání. Marie Antoinetta ji v dopise matce Marii Terezie popsala následovně: „V poledne může vejít kdokoli – nanáším si líčidla a umývám si ruce před očima celého světa. Pánové potom odejdou, zůstanou jen dámy, před nimiž mě obléknou.“ Ke královskému obědu mohl dorazit opět úplně kdokoliv. To doslovně, protože podle starého práva měli poddaní nárok kdykoliv vidět svého krále. Mnoho

Královnin „Zlatý kabinet“ – milovala hudbu a jejím oblíbeným nástrojem byla harfa

zahraničních pozorovatelů bylo v šoku, když spatřili, jak se „lůza“ tlačí skoro až do králových komnat. Tady vidíme absurditu celého dvorského systému – u toilette si

Antoinetta nemohla ani skoro nic sama podat² a pritom po paláci bĕhali lidé, které byste tam opravdu neĀekali, a psi a kočky se váleli na kaĀdĕm rohu. Zkostnatĕlost etikety dokládá i docela proslavená historka, jak uĀ se Antoinettĕ chystala navléknout košili jedna dvořanka. V tu chvíli se ozvalo podivné zaškrábání na dveře, které ve Versailles nahrazovalo obvyklé klepání, a objevila se výše postavená dvořanka. Ta předchozí jí musela předat královninu košilku a to samé se jako naschvál ještĕ opakovalo.

Bylo úplně jedno, že Antoinetta v místnosti stála nahá a trásla se zimou. AĀ se to snaĀila zakrýt smíchem, dost slyšitelnĕ zamumlala „To je šílenství! Jak směšné!“

Módní šílenství

Marie Antoinetta se po příjezdu do Francie musela přizpůsobit nejen v oblasti fungování dvora a etikety, ale také v odvětví módy. Poněkud střídmĕjší styl oblékání, na který byla Marie Antoinetta zvyklá z Vídnĕ, tady nahrazovaly mnohem honosnějši róby a hlavnĕ účesy. Tyto obrovské konstrukce, na které nestaĀily ani vlasy nositelky a musely tak být obohaceny o mnoho vycpávek z vlny a

---

² Podobně to bylo i u obřadu královského vstávání (lever) a ukládání ke spánku (coucher). Králi posunul omylem svíĀku jeden dvořan, pritom právo na to měl nějaký jiný, a faux-pas bylo na světě.

drátové podpěrky, bývají často připisovány Marii Antoinettě, přitom ona sama se jenom přizpůsobila již zajeté módě. Proslulý je její účes s modelem fregaty, jenž vznikl po vítězství francouzského loďstva v americké válce o nezávislost v roce 1778. Účesy zvané pouf³ tak reflektovaly i politické a společenské dění. Ale existovaly i mnohem větší bizáry. Například pokud jste zrovna přišli o příslušníka rodiny, mohli jste si do účesu připíchnout malou urničku na památku zesnulého. Účesy se v té době braly tak vážně, že jejich tvorba byla označována za umění a na jeho záštitu vznikla v Paříži Académie de Coiffure. Ke dvoru nebylo v roce 1770 (tedy kdy Antoinetta přijela do Francie) ani povoleno přijít bez napudrovaných vlasů. Vůně pudru a pomády, která byla užívána k natužení účesu, se stala pro Versailles 18. století tak charakteristickou, že si ji každý, kdo palác v té době navštívil, ještě dlouho pamatoval. Přimo o královniny vlasy se pak staral kadeřník Léonard Autié, známý zkrátka jako mistr Léonard. Ten palác navštěvoval jen každou neděli, neboť měl příliš práce ve svém pařížském salonu. Po zbytek týdne ho zaskočil jeho neméně zručný učeň přezdíváný le beau Julien. Takovéto úchvatné kreace trvalo vytvořit hodiny, proto nemělo cenu je hned večer zase rozpouštět. Dámy si je na hlavě nechávaly celé dny, kvůli čemuž musely i spát v sedě. Nemluvě o tom, že se ve všech vycpávkách a vlně dařilo spouště breberkám a parfémový trh díky tomu zažíval naprostý boom.

---

³ *pouf* ve francouzštině znamená něco jako polštářek – název odkazoval na vycpávky v účesu

U dvora se taky hojně nosila tvářenka, a hojně je možná i slabé slovo. Zapomeňte na symbolické stínování, dámy si na tváře nanášely rudá kola, až z nich byl zděšen i Leopold Mozart, který prohlásil, že francouzské ženy s tímto líčením vypadají jak dřevěné norimberské panenky. Ve Francii se za rok spotřebovaly až dva miliony kelímků červeně, která byla tak drahá, že si chudší ženy tvář líčily červeným vínem. I přes zákaz nosit červeň mimo dvůr, jelikož byla hlavně ukázkou postavení. Líčení Antoinetty se vysmál i její bratr Josef II., který ji z jednoho velmi klíčového důvodu navštívil v roce 1777. Prý jí tehdy řekl: „Ještě víc! Jen pokračuj, nanes si to pod oči a na nos, při troše snahy budeš vypadat jak fúrie!“

A zatímco Marie Antoinetta ve Versailles účesy hnala do neuvěřitelných výšek a navázala i spolupráci s návrhářkou Rose Bertinovou, u které utrácela už madame du Barry a se kterou vynalézala kreativnější a kreativnější modely, ve Vídni seděla Marie Terezie a četla tajné dopisy od rakouského velvyslance ve Francii hraběte Mercy d'Arganteau. Tajné proto, že Antoinetta o této korespondenci o ní nevěděla a často byla v šoku, odkud se matka dozvídá takové detaily. Matka tak měla mimo jiné přehled o Antoinettiných periodách, kterým z nějakého důvodu v korespondenci s dcerami vždy říkala „generálka Krottendorfová“. Antoinettě paranoidně nevěřila, že by jí pokaždé říkala pravdu a tak si zprávy o jejích cyklech nechala doručovat nejen přes Mercyho, ale i přes chudáka hudebního skladatele Glucka, který byl na návštěvě za Antoinettou a v Paříži zároveň uvedl svou novou operu

Ifigénie na Taulidě. Nechala ho tím dost vyvedeného z míry. Menstruací svých dcer byla Marie Terezie přímo posedlá a vždycky nerada přijímala zprávy o příjezdu „generálky“, protože se tomu rovnalo další měsíc žádný potomek.

Do jednoho z dopisů Antoinettě císařovna rozhořčeně napsala: „Mladá, roztomilá a šarmantní

hrabě Mercy
d'Argenteau

královna se nemusí uchylovat k takovému bláznovství!“ Tehdy psala o zmíněných přes metr vysokých účesech obtěžkaných perlami a peřím. Přes dopisy se jí matka snažila prikazovat, aby se snažila ovlivňovat svého manžela v oblasti politiky. Antoinetta ale v tomto poměrně selhávala, nebyla od povahy intrikánka, neměla politické nadání a politika ji vlastně ani nezajímala. V očích Marie Terezie stejně měla jeden jediný hlavní úkol: porodit Francii následníka. Což se ani 7 let po svatbě dařilo stejně bídě jako prosazování rakouských politických zájmů. A to dávala matka dceři v dopisech opravdu sežrat. Vyčítala jí, jak se jejím sourozencům v manželském loži daří, zatímco ona je neschopná – toto si mohla Antoinetta přecíst, když ještě sama byla korunní princeznou a bylo jí šestnáct let. Není divu, že k přísné matce cítila silný respekt a celý život se jí spíš bála. Ve svých odpovědích ale například zdůrazňovala, že si jsou s Ludvíkem vědomi své zodpovědnosti vůči

francouzského lidu a že jejich úlohou je dělat maximální možné pro to, aby se měl dobře. Není tak tedy úplně pravda, že by si neuvědomovala situaci lidí. Asi ji neznala do celé syrovosti – není divu, když od dětství neměla jak vykročit ze zlaté klece královského paláce – ale věděla o ní. Jako jediná z královské rodiny ale třeba odmítala jezdit rolníkům na koni přes pole, protože věděla, že jim tím ničí úrodu.

Ať jedí koláče?

Marie Antoinetta možná od povahy nebyla politička, ale rozhodně si nenechávala ujít jedinou příležitost k zábavě. Na plesy vynášela radikálnější a radikálnější modely, překračovala stanovené renty na odívání a v karetních hrách sekala vysoké dluhy. Nemyslím si, že by byl omyl tvrdit, že se zábavou snažila potlačit smutek z toho, že se jí nedaří založit rodinu. Obyčejní lidé měli stále větší problémy s dodávkami chleba, a je důležité zdůraznit, že nejen Antoinetta, ale celá královská rodina velkoryse utrácela. Někteří i dokonce víc než ona, ale útraty francouzské královny byly jednoduše nejvíc na očích.

Do tohoto kontextu by dokonale seděl výrok „Když nemají chleba, tak ať jedí koláče,“ který je Antoinettě bohužel často připisován. Věta ve skutečnosti pochází z knihy Jeana Jacquese Rousseaua Vyznání. Podobná historka se ale na francouzském dvoře vykládala už dřív, podobný výrok byl připisován už ženě Ludvíka XIV., která měla zas poddaným doporučit, ať místo chleba jedí kůrky od paštiky. Mnoho lidí z Antoinettina okolí by nám zase určitě potvrdilo, že tato povýšená věta absolutně nesedí k její povaze. Z pýchy a povýšenosti je často osočovaná,

jenže skutečně, podle svědků současníků, byla spíše na každého milá a nikdy si nenechala ujít příležitost říct někomu něco hezkého. Nešetřila ve štědrosti, obdarovávala všechny od svých přátel až po chudé poddané, a o její loajalitě a statečnosti budeme mít ještě mnoho důkazů. Dala by se jí však vytknout povrchnost. Od dětství u ničeho nikdy moc nevydržela a byla roztěkaná a nesoustředěná, čehož si všímali už její učitelé ve Vídni. Povrchnost však spolu s věkem ztrácela, vyzrávala. Výstřednost módy byla ale snad jediná pravdivá kritika pamfletů namířených proti královně, které si však jinak bohapustě vymýšlely a které financovali Antoinettini nepřátelé. V otázce plození následníků ji osočovali z divokého cizoložství a dokonce i pletkami s bratrem Ludvíka XVI., hrabětem d'Artois. Tomuto příběhu nahrával i fakt, že Artois byl mnohem pohlednější než jeho královský bratr, byl to však naprostý nesmysl. Některé pamflety byly tak sprosté, že nad nimi Antoinetta jenom mávla rukou, často je ale i oplakala. Artois měl navrch i v rozšiřování dynastie – jeho žena porodila už druhého syna, což Marie Antoinetta sledovala

*Je ne respire plus que pour toi,
un baiser, mon bel Ange!*

Pozdější pamflety
královnu obviňovaly i
z lesbické lásky
k vévodkyni de
Polignac

se slzami na krajíčku⁴. Po odchodu do svých komnat se usedavě rozplakala. Měla pocit, že selhává v jediném, co má za úkol, s čímž by, jak jsme si řekli, souhlasila i Marie Terezie. A tak se stárnoucí císařovna v roce 1777 rozhodla: na misi na záchranu dynastie vyslala svého syna Josefa II.

Josefova mise aneb Čtyři děti královského páru

Dne 18. dubna 1777, 7 let po svatbě, přijala královna ve Versailles svého císařského bratra. Josef dorazil inkognito jako hrabě Falkenstein v hustém dešti v otevřeném kočáře a bez doprovodu. Vysmál se Antoinettinu make-upu a jelikož obecně pohrdal životním stylem pěstovaným ve Versailles, přespával v hostinci na vlčí kůži. Od královského páru se dozvěděl to, čemuž se prostřednictvím drzých pamfletů šuškala celá Paříž – nejde jim zplodit potomka a pokračovatele rodu. Sexuální život královského páru byla zkrátka věc veřejná – není divu, že si Ludvík nechal zbudovat tajné schodiště⁵ mezi svými a manželčinými komnatami, aby při svých manželských návštěvách nemusel vždycky procházet další komnaty, ve kterých zvědavě posedávali dvořané a přemýšleli, jestli „něco bylo“.

Nikomu zároveň nebylo jasné, v čem je vlastně celou dobu problém. Hojně rozšířený mýtus je ten, že Ludvík trpěl fimózou, neboli zúžením předkožky, která se dala odstranit drobným chirurgickým zákrokem. To, že k ničemu takovému nikdy nedošlo, protože to zkrátka

---

⁴ Podobně jako celá širší královská rodina měla Antoinetta právo přístupu k porodu.

⁵ Toto tajné schodiště ještě v životě Antoinetty sehraje zásadní roli.

nebylo potřeba, dokládají opakovaně i lékařské zprávy i Ludvíkův deník, kde nenastala žádná prodleva v zápisech zmiňujících lovy. Kdyby Ludvík takový zákrok přeci jen podstoupil, musel by se na několik týdnů vyhnout jízdě na koni, což ale jeho deník popírá. Josef absolvoval několik procházek s královským párem a dvakrát si promluvil i jenom s Ludvíkem a snažili se společně přijít

Marie Tereza,
nejstarší dcera

na to, v čem je problém. Ten nakonec byl dost prostý – neznalost, nesmělost a bolest. Zkrátka řečeno, Ludvík

Ludvík Karel,
druhozený
syn

s Antoinettou prostě nevěděli jak na to. Víme to díky dopisům jeho a Antoinettinu bratru Leopoldovi, kde oba označil za „naprosté břídily“. Jak měl ostatně charakteristickým zvykem, Josef si zkrátka nebral žádné servítky. Josef každopádně z Versailles odjel o několik týdnů později, 1. června, a za pár měsíců mu Antoinetta s Ludvíkem psali dopis, kde mu mnohokrát děkovali za jeho pomoc a rady. Nevíme, jakou radu „hrabě Falkenstein“ udělil, ale nepochybně zabrala.

Na začátku dalšího léta přešťastná Antoinetta psala do Vídně, že je konečně po 8 letech manželství těhotná. Jelikož bylo v létě opravdu nepříjemné horko, Antoinetta chodila do zahrady v noci, aby dodržela matčinu radu

procházet se. V prosinci 1778 se potom narodila holčička, pojmenovaná po Antoinettině císařské matce, Marie Terezie Charlotta. Byla chladná zima, proto při porodu, na který měla právo přístupu celá řada dvořanů, byla utěsněna všechna okna. Kvůli tomu královna omdlela a všichni byli tak nadšení, že si několik minut královniných mdlob ani nikdo nevšiml. Královnina vrchní komorná paní Campanová, jejíž paměti nám slouží jako významný historický pramen, popsala, že v královnině ložnici byl „hluk jako na veřejné zábavě“. Potom silní muži servali z oken prkna na utěsnění a s čerstvým vzduchem se královna probudila. Panovala shoda, že syn by byl asi lepší. Než jí řekli, že je to „bohužel holčička“, panovalo takové ticho, že už se Antoinetta bála, že se dítě narodilo mrtvé. Nakonec však Marie Antoinetta byla v sedmém nebi. Byla od povahy mateřského typu, děti přímo zbožňovala. Před narozením Marie Terezie, tedy dcery, ne babičky, Antoinetta v kočáře málem přejela malého chlapce. Rodina mu říkala Jacques a nedávno mu zemřeli oba rodiče. Antoinetta ho starostlivě odvezla s sebou do Versailles a postarala se o jeho vzdělání a výchovu. Ironií osudu se později Jacques stal přesvědčeným revolucionářem. Když svou novorozenou dceru konečně dostala do náruče, se slzami v očích jí řekla: „Ubohé děvčátko, nejsi splněním tužeb, ale proto mi nejsi méně drahá. Syn by náležel státu, ty budeš mou, budeš se těšit mé plné péči, budeš sdílet veškeré mé štěstí a ulevovat mi v utrpení.“ Dceru i proti běžným zvykům nějakou dobu i kojila, s čímž opět nesouhlasila Marie Terezie, protože věřila, že kojení

funguje jako antikoncepce. Ta ale svým paranoidním způsobem věřila, že její dceru při porodu poranili záměrně, aby nemohla mít další děti.

Následníka trůnu Antoinetta konečně porodila o tři roky později, v roce 1781. Tehdy nastal vrchol její oblíbenosti – po 11 letech manželství konečně dala Francii dauphina. „Splnila jste sen můj i celé Francie,“ řekl jí její manžel Ludvík. I tak se nevyhnula pomluvám v pamfletech, které byly vedle se zpochybňováním Ludvíkova otcovství a přisuzovali ho místo něj Artoisovi. Narození dauphina se už však nedočkala Marie Terezie, zemřela v listopadu dřívějšího roku. Královskému páru se narodil ještě jeden syn a dcera, v letech 1785 a 1786. Poslední dcera Sophie moc neprosplivala a zemřela ve věku několika měsíců. Tuberkulóza rodiče měsíc před pádem Bastily ochudila i o sedmiletého prvorozeného syna Ludvíka Josefa a titul dauphina zdědil jeho mladší bratr Ludvík Karel. Jeho smrt jeho otce tak zdrtila, že když na něj revolucionáři naléhali k projednání nových reforem, vykřikl: „Copak tu nejsou žádní otcové?“ Ludvík sice nebyl moc úspěšným a průrazným panovníkem, ale nikdo mu stejně jako jeho ženě nemohl vytknout, že by nebyl svědomitým a milujícím otcem.

Malý Trianon: ostrov svobody vprostřed vězení

Děti Marie Terezie už se rodily do jiné doby než ona. Na významu víc a víc nabývalo osvícenství. O tom, co přesně obnášelo, všichni víme z hodin dějepisu, ale jednou ze zásad filozofa J. J. Rousseaua byla jednoduchost a návrat lidí k přírodě. Odtud také pramení rozhodnutí Marie

Antoinetty kojit svoje děti. Dokonce se spolu se svým kroužkem, tvořeným hlavně rodinou její blízké přítelkyně vévodkyně de Polignac, vydala na hrob filozofa a všichni obdivovali jeho vkusnou čistotu a chybějící přezdobenost. Jak někdo trefně poznamenal, samotnou památkou Rousseaua už se nikdo moc nezabýval. Opouštěly se i staré, již popisované trendy v odívání a nahrazovaly je jednodušší principy. Dokládá to i pokus Antoinettina bratra Josefa, po Marii Terezii již jako vládce habsburské monarchie, zakázat těžké dvorské róby. Stejně jako s pohřbíváním v pytlích místo v rakvích s tím narazil, ale dokládá to tento posun v celé Evropě. Přestávaly být oblíbené i staré, těžké, dvorské parfémy, které zakrývaly řekněme nedbalou hygienu svých nositelů, a mnohem víc narůstala popularita květinových vůní, a to i u Marie Antoinetty. Ona sama zbožňovala například fialkové nebo růžové parfémy.

Ke změně životního stylu a také vyzrání povahy Marie Antoinetty přispělo i toto přesvědčení, ale hlavně také narození dětí. Ne, že by najednou utnula veškerou zábavu a plesy, ale mnohem víc se stahovala do svého letohrádku Malý Trianon ve versaillských zahradách a věnovala se dětem. Malý Trianon je zámeček, který dodnes najdeme ve versaillských zahradách. Byl zbudován v roce 1762 pro Ludvíka XV. a madame de Pompadour a Antoinetta ho dostala od svého manžela po jeho nástupu na trůn. Antoinetta se taky snažila omezovat ta zkosnatělá

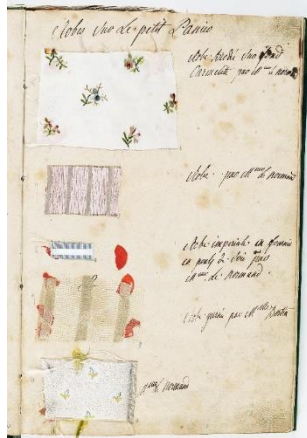
pravidla etikety přetrvávající již od dob Krále Slunce třeba zavedením neformálních rodinných večeří. Tím si proti sobě poštvala starší konzervativní versailleskou generaci, zastoupenou třeba již zmiňovanými královskými tetami. Není divu, že Antoinetta nechtěla, aby její dcera vyrostla do podobné pýchy, a tak do paláce často zvánala chudé děti, aby si s Marií Terezou hrály. Na konci jim ale ve své štedrosti rozdala veškeré její hračky, takže není divu, že měla Tereza raději otce. To zašlo až tak daleko, že když jednou Marie Antoinetta spadla z koně, asi pětiletá Tereza se ptala abbého Vermonda⁶, jestli matka přežije. Dodala, že by jí nevadilo, kdyby ne. Šokovaný Vermond se zeptal, jak to myslí, a holčička mu odpověděla, že už by ji aspoň nikdy neviděla a mohla si dělat, co by chtěla. Na její obhajobu musíme dodat, že děti začínají koncept smrti chápat asi až od deseti let a stejně jinak vnímají čas. V očích Marie Terezy tak „nikdy“ mohlo znamenat třeba pár hodin.

Kritika se také snesla na portrét z roku 1783 od královniny nejslavnější portrétistky, Élisabeth Vigée Le Brun. Osmadvacetiletá královna je na něm zobrazena v nově módních lehkých šatech nazývaných chemise à la reine. Sestávaly z jednoho kusu látky, který se přetáhl přes hlavu a u krku stáhl šňůrkou. Přidalo se pár volánů, v pase se šaty zavázaly hedvábnou šerpou a to bylo celé. Šaty byly vyrobené z mušelínu a jelikož francouzská královna byla zároveň módní ikonou, ze dne na den v podstatě zkrachoval trh s hedvábím, ze kterého se vyráběly staré dvorské róby.

---

⁶ abbé Vermond – Antoinettin učitel z dětství, který jí později sloužil jako rádce a důvěrník

Francouzský módní průmysl ji kritizoval za nedostatek vlastenectví, ale pravda byla spíš taková, že Marie Antoinetta ani tak nevynalézala novou módu, spíš se jí nechala unášet tou již zmíněnou vlnou zjednodušování v Evropě (viz Josefův pokus o zákaz krinolín). Když královnu navštěvovala jedna její přítelkyně z dětství, při pohledu na róby podotkla, že si připadá jako v muzeu, přestože se róby zvláště při formálních příležitostech stále ještě někdy používaly. Antoinetta i velmi omezila líčení, rudé kruhy na tvářích, kterým se ještě před pár lety smál její bratr Josef, už se nenosily. Šaty, které by patřily

šatní kniha královniny,
černé tečky jsou dírký
od jehlic (1782)

Marie Antoinetta v
mušelínových šatech,
Élisabeth Vigée Le Brun
(1783)

přímo královně, se sice skoro nezachovaly, ale dodnes můžeme ve Versailles obdivovat její šatní knihu se vzory látek. Každé ráno jí byla donesena a Marie Antoinetta si zapíchnutím dlouhých jehlic vybírala, co ten den chce nosit. Jedna z těchto jehlic se ještě poměrně nedávno našla na podlaze její ložnice ve Versailles. Královnin šatník sestával ze tří místností, měl i své dveřníky a starostí správkyně

šatníku bylo i účetnictví za nové šaty. Jenže v tom nebyly zrovna zdatné a když se to ještě sešlo s neblahým nešvarem Rose Bertinové dodávat nepřesné účty, což někdy nadělalo docela zmatek.

Na onom portrétu od madame Le Brun je královna zobrazena s růží v ruce a model doplňuje slaměný klobouček. Růže byly vedle (obzvláště modrých – chrpově modrá byla oblíbenou barvou Marie Antoinetty) hyacintů, krokusů a tulipánů oblíbenými květinami Marie Antoinetty. Nechala jich mnoho vysazovat do zahrad, které kolem Trianonu zvelebovala a které připomínají už spíš později moderní anglický park než barokní francouzskou zahradu srovnanou podle pravítka. Květiny zdobily i její budoáry, jedna dvorní dáma měla přímo úkol je obstarávat.

V duchu prostého života si Marie Antoinetta nechala zbudovat ve svých zahradách i umělou vesničku. Nebyla první ani poslední ze šlechticů, kteří ji vlastnili. Podobnu si nechali vybudovat i jiní šlechtici jinde než ve Versailles. Koluje legenda, že si v ní Marie Antoinetta hrála na prosté děvečky a dojila krávy, to je ale jen mýtus. Krávy tam však vedle ovcí a koz skutečně žily, jmenovaly se třeba Blanchette nebo Brunette. Byl tu i mlýn, holubník nebo kurník, byla provoněna všudypřítomnými liliemi a byla skutečně schopná i drobné produkce mléčných výrobků na královský stůl. Antoinetta si v Trianonu založila i svoje vlastní divadlo, kde na jevišti

spolu se svými přáteli hrála prosté dívky, takže odsud nejspíš plyne i ona legenda. Divadlo i devět chaloupek královniny vesničky dosud stojí. Když vesničku navštívila baronka d'Oberkirch, další ze zaznamenaných životů ve Versailles, bránila královnu před kritikou útraty za tuto nejnovější část zahrady: „Tolik povyku kvůli jedné vesničce! Jiní za své zahrady utrácejí mnohem víc.“ Měla sice pravdu, jenže jak už jsme psali, když jste francouzská královna, vaše útraty jsou holt mnohem víc na očích.

Diamantová past

Zatímco Marie Antoinetta hrála divadlo v Trianonu a prosazovala jednoduchost, nálada doby nasvědčovala i odchylku nejenom od zažité módy, ale i politických systémů. Nastartování této vlny velmi napomohla americká revoluce, kdy se USA osamostatnily od britské koruny a založily si republiku. Když se Francie na začátku vlády Ludvíka XVI. rozmýšlela, jestli bude nebo nebude podporovat válku za nezávislost, vyvstala otázka, zda mají skutečně podporovat vzpouru proti vlastnímu králi a absolutismu. Nakonec se rozhodli, že se postaví na stranu Američanů. Když se pak Francouzi vraceli domů, například markýz La Fayette, a básnili o demokracii a americké republice, možná by Ludvík XVI. změnil své rozhodnutí (nebo spíše jeho ministři, protože na začátku vlády byl jejich vliv na mladého krále velmi významný). Dle jednoho svědectví už každý ve Francii, od měšťanů po královské lokaje, hltal osvícenské

pamflety a viděl se jako demokrat a revolucionář. Hlavní problém s válkou o nezávislost byl ale ten, že způsobila velký zářez do státní pokladny. Snaha neprůbojného Ludvíka a jeho rádců desetiletí doutnající požár uhasit ale kolabovala a Francouzi se tak neměli zrovna dobře. Chudoba se prohlubovala a způsobovala obrovský kontrast mezi životem obyčejných lidí a životem šlechty. Náklady dvora sice tvořily poměrně malý zlomek státního rozpočtu, dvůr se snažil i šetřit, na což apelovala i sama Antoinetta. Ale smíchejme demokratickou a osvícenskou náladu doby, v porovnání s většinou Francouzů pořád luxusní život šlechty a zároveň neschopnost královské moci ekonomickou situaci vyřešit a máme docela dobrý důvod, proč více a více lidí ztrácelo důvěru v absolutismus.

V této společenské atmosféře Antoinetta odmítala nabídky klenotníků na šperky. Jednak, jak jsme psali, apelovala na šetření královského dvora, jednak to souviselo právě s jejím novým životním stylem jednoduchosti. I proto nechápala zvláštní dopis, který obdržela v červnu 1785. Odeslán jí byl klenotníky Boehmerem a Bassengem a týkal se skvostného náhrdelníku, který už kdysi vícekrát odmítla. Původně byl vyroben pro milenku Ludvíka XV. madame du Barry a stál v přepočtu více než 300 milionů korun. I Antoinetta, za šperky jinak utrácějící docela štědré sumy, ho shledala příliš drahým a navíc ji takto okázalé šperky a náhrdelníky obecně nikdy moc nepřitahovaly. Královna na tento dopis zmateně hleděla a vyložila si ho jako novou nabídku ke koupi. Se slovy, že když je tolik dobrá v luštění hádanek z novin, tak rozlouskne i toto psaní, ho předala

paní Campanové. Jenže tady nebyla nápomocná ani ona, dopis vyzníval, jako kdyby si královna náhrdelník už koupila. Marie Antoinetta se rozhodla na něj neodpovídat a spálila ho nad svíčkou. Ve skutečnosti se jednalo o vyvrcholení složité kauzy jedné vychytralé podvodnice se jménem Jeanne de la Motte-Valois, kauzy známé jako náhrdelníková aféra, jejíž mnohé detaily jsou dnes stále zahalené tajemstvím.

O náhrdelníkové aféře jsme dopodrobna psali před rokem v [65. čísle března/dubna 2022/2023](#), takže jen stručně. Celý podvod narafičila zmíněná Jeanne de la Motte, která přesvědčila dost naivního kardinála Louise de Rohana ke koupi drahého náhrdelníku pro královnu. Jeanne de la Motte tvrdila, že se s královnou zná a vztahy Rohana s Antoinettou byly dlouhodobě z více důvodů na bodu mrazu. Královna se prý bála reakce veřejnosti, a proto pověřila Jeanne, aby koupi tajně ujednala. Celý podvod praskl v srpnu 1785, dva měsíce poté, co královna spálila dopis od klenotníků nad svíčkou. Královský pár dal záležitost projednat k nejvyššímu pařížskému soudu, to ale byla chyba, protože tímto aféra pronikla na veřejnost. Rohan nakonec vyvázl bez trestu, což královna oplakala, a Jeanne de la Motte byl vypálen cejch podvodnice. Z doživotního trestu se jí ale povedlo uprchnout do Anglie a až do své smrti za záhadných okolností v roce 1791 královnu ve svých pamětech vytrvale a nestydatě pomlouvala.

Lidu už bylo jedno, jestli královna do aféry zapletená je, nebo není. Odteď už zůstala tou namyšlenou královnou, ještě ke všemu vlastně cizinkou, která se nezajímá o strádání chudých a v době neúrody a ekonomické krize si koupí předražený náhrdelník. Jestli doteď byly pamflety sprosté, teď vycházela vyloženě pornografie přetvářející královnu na nymfomanskou nestvůru a obscénní alkoholičku, přestože Marie Antoinetta byla v podstatě abstinentka. Pocity lidí ohledně šlechty se ještě zhoršily a royalistů ubývalo. Marii Antoinettu, které dřív v opeře provolávali slávu, teď z divadla nemilosrdně vypískali. Až teď jí došla ta krutá realita, kterou si zatím uvědomovala jen zpola. Okamžitě rušila všechny plesy a zábavy a dětem se věnovala ještě víc než kdy dřív. Jenže už bylo pozdě. Mračna se stahovala, a jak už docela dávno pronesl Antoinettin bratr Josef: „Revoluce bude krutá...“

V ŘÍJNU SE DOČTETE:

Axel von Fersen: královnin věrný švédský kavalír
„Rakouská fena“ a „Madame Déficit“
Sbohem, Versailles!
Na Varennes!
Ve věži
Z lesku Versailles na bídu popraviště

Karolína Příbylová, O6.A

Přírodovědná rubrika

Kolik je „hodně“? Miliarda, kvadrilion, googol, nebo snad googolplex? Že taková čísla ani neznáte? Tak třeba googol (ano, to, jehož zkomolením vznikl název společnosti Google) se rovná 10^{100} (v desítkové soustavě je to jednička následovaná stovkou nul) a googolplex je číslo 10 umocněné právě na googol ($10^{10^{100}}$), tedy jednička a googol nul. Pro představu, už jenom samotný googol je číslo tak absurdně vysoké, že je vyšší, než odhadovaný počet veškerých elementárních částic v pozorovatelném vesmíru.

Ale my se dnes podíváme ještě mnohem, mnohem výš – do hlubin kontraintuitivní matematiky a extrémně vysokých čísel, ze kterých se člověku snadno zatočí hlava – doslova „do nekonečna a ještě dál“!

Matematika: Do nekonečna a ještě dál

Problémem těchto zmíněných čísel je jedna jejich společná vlastnost, a to sice, že všechny jsou konečné. Někde jednoduše končí. Na začátek mi dovoluňte se na chvíli ještě u těchto konečných čísel zdržet.

Velká čísla

Víte, které nejvyšší konečné číslo bylo kdy použito v seriózním matematickém důkazu? Je to tzv. Grahamovo číslo, pojmenované po americkém matematikovi Ronaldu Grahamovi. A opravdu, kam se na něj hrabe googolplex.

Pro něj už nám v pozorovatelném vesmíru nejenže nestačí částice, ale ani prostor. I kdybychom jej chtěli zapsat pomocí několika mocnin tak, jak jsem před chvílí zapsal googolplex, natož kdybychom se pokoušeli vypsát každou jeho dekadickou číslici, tak ani za předpokladu, že by každá číslice zápisu zabírala pouze fyzikálně nejmenší možnou Planckovu délku krychlovou (pokud nevíte, co je to Planckova délka, doporučuji přečíst si přírodovědnou rubriku ze [65. čísla Wolkrovin – březen/duben 2023](#)), by se takový zápis neměl šanci vejít do známého vesmíru. Používáme proto tzv. Knuthův zápis. Pojdme si jen v rychlosti vysvětlit operace vyšší, než je běžně známé umocňování. Sčítání je první (nejnižší) hyperoperace. Řetězí unární následovníkovou funkci, která číslo zvyšuje (inkrementuje) o 1. A stejně tak, jako je násobení jen jiný zápis pro opakované (iterované) sčítání a umocňování pro opakované násobení, existují i další hyperoperace. Například tetrace („tetra“ jako „čtyři“ – čtvrtá hyperoperace počínaje sčítáním; n -tá hyperoperace lze též zapsat jako hyper- n) je opakované umocňování, pentace opakovaná tetrace, hexace opakovaná pentace atd. V Knuthově zápisu se jako operátory používají šipky nahoru, kdy jedna znázorňuje umocňování a každá další pak hyperoperaci o jedno vyšší (n -tá hyperoperace je zapisována pomocí $n-2$ šipek, protože sčítání a násobení Knuthova šipková notace nepodporuje). Tedy např. $3 \uparrow 2 = 3^2$ („tři na druhou“; umocňování) nebo $7 \uparrow\uparrow 5 = {}^5 7$ („sedm tetrováno pěti“; tetrace; ano, pro zápis tetrace je ještě rezervován levý horní index vedle tetrovaného čísla). Tímto

způsobem se můžeme dopracovat k číslu známému jako g_1 . Toto číslo se rovná $3 \uparrow\uparrow\uparrow 3$, tedy tři hexováno třemi (hodně štěstí s vyčíslováním :)). Aby byl zápis udržitelný, lze počet šipek zaznačit pravým horním indexem vedle jediné šipky. Tedy $3 \uparrow\uparrow\uparrow 3 = 3 \uparrow^4 3$. Číslo g_2 je pak $3 \uparrow^{g_1} 3$. Tedy taková hyperoperace, která by v Knuthově zápisu vyžadovala g_1 šipek. Už vidíte, kam tím mířím? Hodně vysoko :D. Neskutečně obrovské číslo. A takto můžeme pokračovat dál. Jakékoliv číslo g_n se rovná $3 \uparrow^{g_{n-1}} 3$. Až narazíme na číslo $g_{64} = 3 \uparrow^{g_{63}} 3$, které tedy vyžaduje nesmírné množství g_{63} šipek, dosáhli jsme onoho Grahamova čísla. Ano, tuhle hrůzu skutečně někdy někdo k něčemu použil, konkrétně v Ramseyho teorii.

Nekonečnem to teprve začíná

A teď si představte kontext, ve kterém vyjadřuje i Grahamovo číslo naprosto zanedbatelně malý počet. Jde to těžko, že? Dostáváme se ke konceptu nekonečna (∞). Pokud by se vás někdo zeptal, jaké číslo je nejvyšší, možná by se vám chtělo odpovědět, že nekonečno. Ale jak už jsem naznačil, nekonečno není tak úplně číslo spíš než matematický koncept. Není totiž nekonečno jako nekonečno. Některá nekonečná množství jsou totiž prokazatelně větší než jiná.

Abychom to dokázali pochopit, pojďme si nejprve ujasnit pár základních principů a pojmů z teorie množin. Zprvė, jakékoliv číslo, které odkazuje na nějaký počet, se nazývá kardinálním číslem. Pokud chceme říct, kolik prvků má daná množina, musíme použít kardinální číslo – určíme tak mohutnost množiny neboli právě její kardinální (odtud

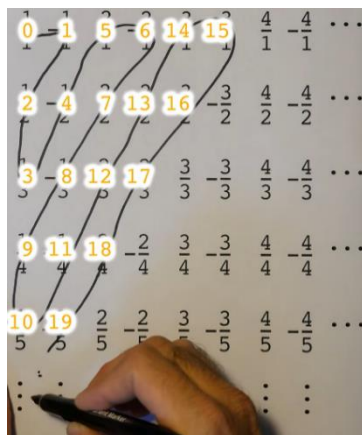
ten název). Jednoduše, kardinální čísla jsou taková čísla, jimiž lze popsat kolik věcí máme. Tedy nula, jedna, dva, tři... Zkratka nula a všechna přirozená čísla (tuto množinu bezpochyby znáte ze školy, značí se jako $\mathbb{N}_0$; *pozn. dále uvažujme v rámci zjednodušení pro potřeby tohoto článku nulu také jako přirozené číslo a celou množinu značme pouze jako $\mathbb{N}$*). A zadruhé, dvě množiny mají stejnou mohutnost, obsahují-li stejný počet prvků (tedy počet prvků lze vyjádřit u obou stejným kardinálním číslem), což lze demonstrovat spárováním každého prvku jedné množiny jeden na jednoho s každým prvkem druhé množiny.

No a problém nastává, když bychom chtěli nějakým kardinálním číslem popsat, kolik prvků obsahuje právě množina $\mathbb{N}$ obsahující všechna přirozená čísla. Z logiky věci, počet prvků v množině přirozených čísel nikdy nemůžeme vyjádřit některým z nich, protože ať řekneme kterékoliv, tato množina vždy obsahuje přirozené číslo o jedno vyšší a tudíž další prvek navíc. Počet prvků v takové množině je totiž ve skutečnosti roven číslu $\aleph_0$ (čti „alef nula“; alef je první písmeno hebrejské abecedy). Je to nejmenší kardinální číslo (vyjadřuje počet), které ale zároveň není přirozené, a právě toto číslo vyjadřuje mohutnost množiny $\mathbb{N}$. A dává to i smysl. Vezměme si například množinu $\{0; 1; 2; 3\}$. Jaká je její mohutnost? Čtyři. A co je v tomto případě 4? Jelikož jdeme od začátku kardinálních čísel, je 4 nejnižší nepoužité kardinální číslo. Už to v tom začínáte vidět? Tudíž když množinou $\mathbb{N}$ vyčerpáme všechna přirozená kardinální čísla, nejnižší

nepoužité, které stojí hned za nimi, je právě $\aleph_0$, a to je její mohutnost.

V nekonečnu se dějí zajímavé věci. $\aleph_0$ sice popisuje, kolik existuje přirozených čísel, a ta se skládají ze sudých a lichých, ale zároveň je to i počet jen samotných lichých nebo samotných sudých čísel. Obojího je prostě stejné nekonečno. A k tomu všemu, je to také počet všech

racionálních čísel ($\mathbb{Q}$), ačkoliv se zdá, že se racionální čísla (zlomky) na číselné ose vyskytují mnohem častěji. Ale je to tak. Vzpomeňte si na to, jak jsem psal, že lze dokázat, že mají dvě množiny stejný počet prvků – vytvořením dvojic. Pokud můžeme systematicky

každý zlomek očíslovat jedním pokaždé jiným přirozeným číslem (tedy prvek množiny $\mathbb{Q}$ spárovat s prvkem množiny $\mathbb{N}$), musí jich být logicky stejné množství (viz obrázek – využití Cantorovy párovací funkce).

$\aleph_0$ je tedy nejmenší možné nekonečno. Cokoliv menšího než $\aleph_0$ má někde svůj konec. A cokoliv většího...? Ne, vážně, opravdu může být i něco většího. Dokonce mnohem většího. Co taková množina všech reálných čísel ($\mathbb{R}$)? Tu jsem ještě nezmněl, přestože je taky nekonečná. Ale větší! Zmíněné nejmenší nekonečno o kardinalitě $\aleph_0$ je totiž zároveň jediné nekonečno, které je počítatelné. To

znamená, že jsme schopni postupně systematicky vyjmenovávat jeho prvky, jenom se nikdy nedobereme konce, protože žádný není. No a opět to dává smysl, protože $\aleph_0$ je počet přirozených čísel, všechno čeho je $\aleph_0$ lze tedy spárovat s přirozenými čísly a přirozená čísla samozřejmě umíme vyjmenovávat způsobem, abychom žádné nevynechali (0, 1, 2, 3...). A teď mi řekněte, jaké číslo následuje v množině reálných čísel třeba po jedničce. 1,00001? A proč ne ještě o nulu víc? Nemůžeme systematicky vyjmenovávat reálná čísla, abychom žádné nevynechali, tím pádem je nemůžeme každé přiřadit k jednomu přirozenému číslu. Narazili jsme na nepočitatelné nekonečno, nekonečno větší než $\aleph_0$.

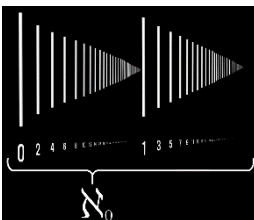
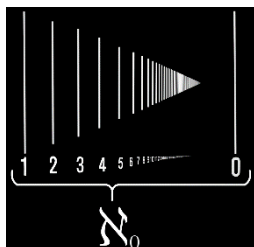
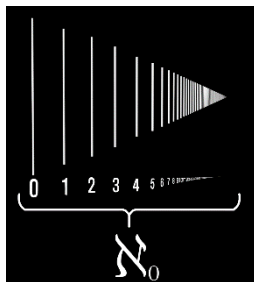
Jak nekonečnému hotelu došly pokoje a další

Mimochodem, dokázat to lze také pomocí dalšího postupu od Georga Cantora, a to tzv. Cantorovou diagonální metodou. Kéž by se mi sem vešel i její rozbor... :) (pokud čtete až sem, doporučuji si to vyhledat, není to nic složitého)

Stejně tak doporučuji si najít známý paradox s názvem Hilbertův hotel, pojmenovaný po významném matematikovi Davidu Hilbertovi. Tento problém jde ruku v ruce s tím, co tady probíráme, a demonstruje právě Cantorovu diagonální metodu a rozdíly ve velikostech nekonečen, takže i hotelu s nekonečně mnoha pokoji mohou v určité situaci dojít místa, protože má „pouze“ $\aleph_0$ pokojů.

Co je tam dál?

Koncept většího nekonečna už jsme naťukli a ještě se k němu vrátíme. Co ale větší nekonečno není? Nakresleme vedle sebe několik svislých čar, kde každá následující je zlomkem šířky a délky čáry předchozí a vzdálenost mezi jednotlivými čarami je také zlomkem předchozí vzdálenosti. Dostaneme něco jako na obrázku a je dokázáno, že tímto způsobem lze teoreticky vměstnat nekonečně mnoho čar do konečného prostoru (nikoliv však fyzicky, tam máme omezení v podobě dříve zmíněné Planckovy délky). Jelikož můžeme takové čáry systematicky číslovat přirozenými čísly, už by mělo být jasné, že se bavíme o nekonečnu

o velikosti $\aleph_0$. Ale co kdybych za celou tuto sérii nakreslil další velkou čáru jako na druhém obrázku? Mohutnost této nekonečné množiny by byla pořád $\aleph_0$, rozhodně ne $\aleph_0 + 1$. S nekonečnými počty nemůžeme pracovat úplně jako s konečnými. Nejprve nulou očíslovi čáru vpravo a v levé hromadě pokračuji normálně od jedničky. Dokonce i kdybych nakreslil dvě tyto nekonečné hromady vedle sebe, bylo by jich pořád $\aleph_0$. To lze dokázat i tím, že abych tyto dvě hromady vytvořil, nemusím ani kreslit nové čáry. Stačí mi jedna taková hromada, ze které vezmu každou druhou a

budu je místo toho řadit vedle. V první hromadě jich pořad zůstane $\aleph_0$ a ve druhé stejně tak. A očíslovat je můžu postupně, že 0 bude mít první v levé hromadě, 1 první v pravé hromadě, 2 druhá v levé atd. Levá hromada bude nakonec očíslována samými, a to konkrétně všemi, sudými čísly a pravá stejně tak lichými, a přesto jich obou dohromady bude pořad jen $\aleph_0$. I touto cestou jsme tak dokázali zmíněné tvrzení, že samostatných sudých, samostatných lichých i obou druhů čísel dohromady je pořad stejně. To stejně se dá aplikovat na to, kdyby jedna z hromad čar představovala všechna kladná celá čísla a druhá všechna záporná celá čísla, v každé hromadě by jich bylo stejně a v obou dohromady taky pořad stejně. Je to něco jiného, než na co jsme zvyklí u operací s konečnými množinami, ale je to tak. Koneckonců, takových hromad by vedle sebe mohlo být jakékoliv konečné množství, klidně Grahamovo číslo, a pořad by nakreslených čar bylo pouze $\aleph_0$. Pozor ale, určitě ne nekonečně mnoho, to už by bylo opět nekonečno větší. A pro zajímavost, vždy můžeme vytvořit nekonečno větší než předchozí tím, že vytvoříme tzv. potenční množinu nějakého nekonečna. Potenční množina množiny X (zápis $P(X)$) je taková množina, která obsahuje všechny podmnožiny množiny X .

Počet vs. pořadí

Podívejte se znovu na druhý ze tří obrázků s čarami. Ve směru zleva doprava, kolikátá je v tomto uspořádání čára očíslována nulou? Představuji vám ordinální čísla! Na rozdíl od čísel kardinálních, ordinální čísla nemusí

vyjadřovat počet, ale pořadí. Všechna přirozená čísla jsou jak ordinální, tak kardinální. Rozdíl je v tom, co je po nich. Pokud bychom měli začít číslovat zleva, jaké číslo by vyšlo na osamocenou pravou čáru? Odpověď je ω (malé řecké písmeno omega). Pokud by byl závod, ve kterém doběhne nekonečně mnoho závodníků do cíle a až potom teprve vy, byli byste na krásném ω . místě. Prvním transfinitním ordinálem je právě ω , a je také prvním (všimněte si, že neříkám nejnižším) ordinálem, který nepopisuje žádné množství (před ním následují pouze ordinály v podobě přirozených čísel). Mezi ordinály nedávají smysl pojmy větší a menší, jde jen o to, co přichází dřív. A co pokračuje dál? Jednoduše $\omega + 1$, $\omega + 2$, $\omega + 3$, ...

Moment, moment, má tohle všechno vlastně vůbec smysl? Nekonečno, a pak až něco? Tohle je matematika a důležité jsou naše axiomy (předpoklady). Aby existovalo nekonečno, stačí říct „nechť existuje nekonečná množina“. A když chceme, aby za ním bylo ω , dodejme „nechť je za ním ω “. Do jaké míry tady něco objevujeme a do jaké míry to vymýšlíme? Těžko říct. Pokud neuznáváte axiom nekonečna, asi nemusíte. Ale pokud ano, můžeme se dostat hodně daleko. Pojd'me ještě doobjit „zbytek“.

(Ne)konečná stanice

V momentě, kdy bychom použili ordinál $\omega + \omega = 2 \cdot \omega$, znamenalo by to, že už jsme museli vytvořit další nekonečnou množinu. ω je za první množinou, $\omega + n$ jsou pořadí jednotlivých prvků v druhé množině a 2ω je pak i za tou druhou. V podstatě žádný problém, toto ještě není víc, než $\aleph_0$, a i to už jsme viděli. Následováním této logiky se

časem dostaneme až k nekonečné sekvenci umocňování $\omega^{\omega^{\omega^{\dots}}}$. Takovéto ordinální číslo se nazývá ε_0 (malé řecké epsilon). Když bychom stejným způsobem jako s ω nekonečně pokračovali i s ε_0 , pořád tvoříme uspořádanou a nekonečnou množinu. Takže vždy musí být něco za tím vším. A u ordinálních čísel je to ω_1 . Z definice, ω_1 dává smysl pouze tehdy, kdy potřebujeme vyjádřit něco, co je za více než $\aleph_0$ věcmi. Tedy při popisu pozic v nekonečné množině o kardinalitě větší než $\aleph_0$ a to právě $\aleph_1$. Právě to je mimochodem podle hypotézy kontinua právě kardinalita množiny reálných čísel $\mathbb{R}$. Ano, ta. Tak velká tato množina je. Ale mohla by být ve skutečnosti i větší, v tomto je hypotéza kontinua asi největší plně nezodpovězenou otázkou co se týče nekonečen.

Na závěr by bylo dobré zmínit, že existuje nekonečně mnoho kardinálních i ordinálních čísel. Pokud indexem u písmena alef řadíme, o kolikátý alef se jedná, může existovat i kardinální číslo $\aleph_\omega$ s ordinálním ω_ω . A proč ne třeba $P\left(\aleph_{\varepsilon_0 \varepsilon_0 \varepsilon_0 \dots}\right)$? „Proč ne“ je přesně to, na co se ptá soustava axiomů zvaných „schéma nahrazení“. Díky nim tohle můžeme dělat, prostě předpokládáme, že to všechno existuje...

Čekali jste konec? Ne tak rychle. Proč si prostě nevytvořit axiom, že existuje tak velké kardinální číslo, ke kterému nás nedostanou ani axiomy schématu nahrazení? Přesně tím je kardinál Θ (velké řecké théta), který je také nazýván jako nedosažitelný, ale matematici se

na tom nedokáží plně shodnout, protože někteří tvrdí, že skok z 0 na $\aleph_0$ už není o nic jiný, než skok z $\aleph_0$ na Θ .

Jsme na konci naší cesty do nekonečna, přestože je koncept nekonečna nekonečným tématem k rozebírání. Bylo to náročné. A je asi jen otázkou času, zda najde nějaká jiná vědní disciplína využití pro výsledky všech těchto axiomů. Mimochodem, připadá vám Grahamovo číslo pořád tak velké?

Robin Šubert, O6.A

(zdroje: VSauce, Veritasium, Numberphile, Wikipedie)

Povídka studentů – Perníkové srdce

Vytáhl jsem ho z batohu. Nechutná, odporná červená potvora, beztak plná chemikálií. Ale musím to sníst, co jiného mi zbývá?

Přemýšlel jsem, že je to vlastně metafora pro můj život. Perníkové srdce, hnusná červená barva, nápis *Z pouti*. Kýčovitě kytičky, jako by se mi k čertu vysmívalo.

Otevřel jsem počítač a našel složku s filmy. Kromě několika válečných satir, pár válečných dramát a té slátaniny o prokletých básnících, co jsem si stáhl před několika měsíci pod vlivem kofeinu tam toho moc nebylo.

Končilo to tím, že jsem se asi po sto padesáté díval na Hanebný pancharty a žral při tom ten debilní perník, jen abych se na něj nemusel déle dívat.

Na pouti jsem byl v neděli odpoledne. Sám. Byla tam i moje sestra, ale ta se mi vyhýbá obloukem, protože jsem podivín. Původně jsem chtěl napsat někomu z mých kamarádů, ale já moc kamarádů nemám, a většina z nich jsou asociální stvoření, které ven dostanu jednou za uherský rok, pokud zrovna nehibernují.

Avšak se mezi nimi najde jedna výjimka. Petra.

Petra je přátelská, milá, dobře vychází s lidmi a umí člověka začlenit do skupiny, když vidí, že je sám.

“jdeš zítra na kolotoče?” napsal jsem jí v sobotu odpoledne. Chvilí jsem se rozhodoval, jak otázku formulovat, zda použít emotikony nebo něco podobného, zda si to úplně nerozmyslet. Trvalo mi to až absurdně

dlouhou dobu a hned, jak jsem zprávu odeslal, jsem vypnul mobil, položil ho na stůl a odešel z pokoje.

Vlastně jsem se jí chtěl zeptat už ve škole

S Petrou jsme se poznali skrz mého spolužáka Teodora před pár lety na výletě. Tehdy jsme s béčkem trávili hodně času a Petra a já jsme si docela rychle padli do noty.

Bylo to takové Schrödingerovo přátelství – v jednu chvíli jsme si v jednom kuse psali a povídali a jindy se mi zase zdálo, jako by na mě Petra úplně zapoměla. Ve škole mě zdravila jako obvykle, ale jinak nic.

A zrovna teď mi na nic neodpovídala.

Odpovědi jsem se dočkal v pondělí o půl desáté ráno v hodině chemie, a když jsem si zprávu otevřel, vynořila se za mnou vážená paní kantorka z chemie, která strávila zbytek hodiny tím, že nadávala, jak mám být rád, že to nebude řešit s vedením školy.

Ale já jsem tu zprávu stejně viděl a řeknu vám jedno: To za to desetiminutové kázání *sakra* nestálo.

„Aa, promiň, já jsem tam byla s kamarádama :((“

A mohli byste si myslet, že se poučím a že přestanu být takový absolutní vůl, ale to byste museli být hodně idealističtí nebo úplně blbí, neboť v mém ubohém mozečku zbyla ještě trocha té poblouznělosti.

O polední přestávce, kterou máme s béčkem ve stejnou dobu, jsem spěchal ke skřínce, ve které byl ten perník, abych tam počkal na Petru, a ten perník jí předal.

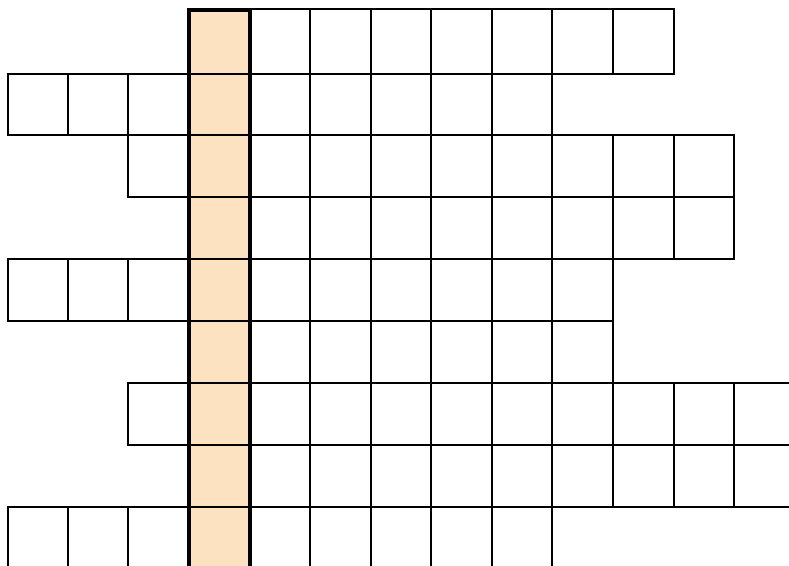
A přišla, opravdu přišla, ale v závěsu s ní přišel i Teodor, a mně došlo, že se drží za ruce a když se loučili, neboť Teodor měl teď vyučování, tak se políbili a já jsem úplně cítil, jak rudnu, a zavřel jsem skříňku, aby to srdce nikdo neviděl, a aniž bych kteréhokoliv z nich pozdravil, jsem letěl ven ze školy.

A tak jsem v pondělí večer seděl v pokoji, bolelo mě celé tělo, perník se mi už dávno hnusil, Hanebný pancharti už mě také nebavili, jelikož už jsem ten film viděl tak sto padesát jedna krát, a tak jsem si pustil ty prokleté básníky, a to mě též nebavilo, a tak jsem šel spát.

Julie Kolářová, O6.B

Luštění

Křížovka

1. tři góly po sobě
2. řecký bůh ohně
3. britský matematik a kryptolog, který prolomil německý kód Enigma⁷
4. region ve Francii, ze kterého pocházel manžel Marie Terezie
5. ocenění udělované luxusním restauracím – ..... hvězda
6. prvek s protonovým číslem 39
7. umělecký směr 1. poloviny 19. století
8. městečko u Paříže proslulé zámek francouzských králů
9. člen The Beatles: Paul...

Tajenka: _____ kometa je ze Země vidět každých 75–76 let.

(1. hatrick, 2. Heřastos, 3. Alan Turing, 4. Lotrinsko, 5. Michélská, 6. ytrrium, 7. romantisumus, 8. Versailles, 9. McCartney; tajenka – Hallejova)

⁷ první jméno a příjmení, zapisujte bez mezery

Osmisměrka

Y	K	C	E	N	R	H	Ú	K	K
C	Ó	E	T	O	R	H	Í	E	O
U	M	I	L	I	O	N	S	S	V
H	A	L	É	Ř	T	J	S	Ú	Á
L	L	A	M	T	E	E	Č	E	Ř
Í	É	A	A	R	O	K	L	Ř	V
K	R	D	K	O	K	V	A	O	O
G	D	Y	A	N	R	O	R	Ý	S
O	M	O	B	R	O	K	L	A	A
S	M	É	R	A	H	A	D	O	V

úhoř	ryba	harém	řeč	necky	vosa
milion	úhrn	kovář	rorýs	kóma	voda
gram	řeka	obrok	hrad	hrot	kel
malér	rejsek	horko	kolo	úsek	oddat
halěř	ctitel	krov	uhlík	smyk	

Tajenka: _____

(tajenka – číslařovna)

Karolína Příbylová, O6.A

ŠÉFREDAKTORKA

Karolína Příbylová

EDITOR

Robin Šubert

REDAKTOŘI

Odetta Anna Ambrož

Viktorie Skalická

Adam Fajkus

Julie Kolářová

OBÁLKA

Hana Kacafírková

Julie Zimová

Baví tě psát? Chtěl/a by sis vyzkoušet práci novináře? Redakce školního časopisu Wolkoviny neustále přijímá nové členy. Přidej se do našeho týmu a začni psát hned teď!